

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

34. An Ministri Regij possint detinere in Cancellariis Bullas Apostolicas ad
examinandum, & executioni mandandum? Ex p. 1. tr. 2. res. 13. aliàs 12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

RESOL. XXXI.

An Reges possint se intrmittere, quando ab aliquo Episcopo non seruatur aliquod Decretum Concilij Tridentini? Ex part. 1. tract. 2. Ref. 102. alias 101.

§. 1. **A**ffirmatiuè responder, loquens de Rege Hispaniarum, Bobadill, in polit. tom. 1. lib. 2. c. 18. n. 194. & Ceuallos, tract. de cognit. per viam viol. p. 1. gloss. 6. n. 62. & p. 2. q. 3. n. 9. & q. 99. n. 16. vbi sic asserit: En nuestra Espana se practica, que el Rey nuestro Señor, y su Real Consejo, sea luz competente, para que se guarde el Concilio Tridentino.]
 2. Sed istam practicam non solum Theologi, sed etiam Iurisperiti minime admittunt; vnde Pereira in tract. de man. reg. p. 1. c. 8. n. 11. sic ait: [Respuenda est illa praxis, quæ maximè inualuit pluribus sententis Senatus corroborata, quod ad regium Tribunal supplicare liceat, quoties aliquod Concilij Tridentini decretum ab Episcopo non obseruatur, quasi Reges sint Concilij Protectores: hoc enim repugnat ipsi Concil. sess. 21. de reform. cap. 3. nec his casibus violentia inest, cui occurrì per sacularem debeat.] Ita ille, & ego. Quando igitur Episcopus non obseruat aliquod Concilij Decretum, recurrendum est ad Archiepiscopum, & non ad Regem.

RESOL. XXXII.

An residentia Episcoporum pertineat ad principes saculares? Ne item Episcopi Ecclesiarum bona dissipent, ne decimas fructuum præterquam consuetas exigant, & alia similia faciant, &c. Ex part. 3. tract. 1. Ref. 42.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondent aliqui, & sic asserit Ortiz in summa cap. 6. num. 3. [Pucden los Reyes hazer que los Obispos y Curas residan.] Sed contrariam sententiam omnino tenendam esse puto cum Filliucio tom. 2. tr. 28. p. 2. c. 9. n. 136. & Azorio p. 2. lib. 1. c. 7. vbi sic ait: Si quæras an Regum sit prohibere, vel curare, ne Episcopi abint à suis Ecclesiis vltra tempus canonico iure constitutum, ne item Ecclesiarum bona dissipent, nec decimas fructuum, præterquam consuetas, exigant, &c. Respondeo hæc, & alia similia Regum non esse, quia laici in Clericos potestatem, & iurisdictionem non habent, & possunt monere Romanum Pontificem, vt curet disciplinam Ecclesiasticam ab Episcopis seruari. Sic Azorius, & Filliucius.

RESOL. XXXIII.

An Principes seu Ministri Regij faciendo literas hortatorias ad Episcopos, vt ab aliqua mala determinatione desistant, vt est in vsu in Regno Neapolitano, faciant contra libertatem Ecclesiasticam, & incendant in censuras Bulla? Ex part. 1. tract. 2. Ref. 55. alias 54.

§. 1. **N**egatiuam sententiam docet Coriolanus in Bull. Cæna excomm. 16. vbi sic habet: [Hortatoria hæc non cõprehendatur, est autè hortatoria, litera amicabile si Episcopus aliquid contra laicum impertinenter faciens ab officialibus secularibus hortatur, vt desistat à faciendo talia.] Idem etiã docet Megal. in 3. p. lib. 3. cap. 19. n. 6. quia verba exhortatoria solum consilium important, & necessita-

tem non inducunt; nisi tamen in his literis Princeps preceptoris verbis vteretur, & non tantum exhortatoris: nam in tali casu res esset multum scrupulosa: nam preces Principum mandato æquiparantur.

RESOL. XXXIV.

An Ministri Regij possint detinere in Cancellariis Bullas Apostolicas ad examinandum, & executioni mandandum? Ex part. 1. tract. 2. Ref. 13. alias 12.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondent Iurisperiti, & præcipuè Ceuallos in tract. de cognitione per viam viol. in Prolog. n. 157. glossa 6. n. 6. & Glossa 7. n. 33. Ioan. de Hevia in Curia Philipp. p. 1. §. 5. n. 5. Sella de inhibitionib. iust. Arag. c. 8. §. 3. n. 83. & 88. Cenedus in quest. canonicis, quest. 45. num. 21. & sequent. Flores de Mena, Couarruias & alij: & ex Theologis hæc sententiam videtur approbare Malderus, Episcopus Antuerpensis, in 2. 2. quest. 5. art. 10. dub. 8. in fine, vbi sic ait: [Non videtur improbabile, quod Couarruias pract. 99. cap. 35. accuratè tradidit, ex Papæ consensu præscriptione, vsu immemorabili, & euidenti spiritualis regimini vsu litate, Tribunalia regia in quibusdam regnis ritè ita practicare, vt sine sua permissione, & consensu nequeant quædam apostolica mandata executioni mandari.] Ita ille. Sed hæc magis absolute docuit Rodriguez in Addit. ad §. 9. Bullæ Cruciate, fol. mibi 159. sic asserens: [Dudase mas, si los Reyes, Principes, y Oydores de los Cõsejos Reales, deteniendo las letras apostolicas, quedan descomulgados por la Bulla de la Cena: y respondo que no, porque el Iuez Ecclesiastico no los tiene por descomulgados, ni su Santidad, sabiendo que lo hazè de ordinario, los declara por tales, ni el pueblo Christiano los euita.] Hieronymus Llamas in instruct. Confess. p. 1. cap. 7. §. 19. sic ait: [Est aduertendum, quod ab immemorabili Reges Hispaniæ examinant literas Apostolicas, sic gratiæ, sicut iustitiæ, cum omni reuerentia, & subiectione, solum ne dolosa, suspectæve sint, vel furtiua, & subreptitiæ: & hoc cedit in obsequium Apostolicæ Sedis: & si ij limites non exceduntur, hoc non damnant Summi Pontifices, neque censuris vetant; secus si malitiosè, & caute losè id fiat, in fauorem vnus, & damnum alterius.] Et ex Iacobo de Grassis in decis. p. 1. lib. 4. c. 10. n. 120. videntur adesse concordata inter Pontificem, & Regem nostrum super hoc: nam ita loquitur: [Consideratis, visisque literis de hac re à Papa Regi Philippo missis, & è contra, censeo non esse condemnandos, nec incurrere excommunicationem Regis Magistratus, expedites Regium Exequatur, & illud impetrantes, donec aliter à Sede Apostolica decisum fuerit. Cauent autem ministri Regis, cuius mens sanctissima est, in non inferendo præiudicium sanctæ Sedi Apostolicæ; neque diuexent negotiatores in non expediendo Regium Exequatur.] Ita de Grassis. Vide etiam Henriquez lib. 4. c. 12. n. 6. in Glossa lit. Q. & Ioan. de la Cruz de Statu Relig. lib. 1. c. 6. art. 2. dub. 2. concl. 1.

2. Sed his non obstantibus, communiter Theologi docent, nullo modo sustineri posse vsum retentionis, & examinandi literas Apostolicas per laicam potestatem: vnde quia Zerola in praxi, p. 1. ver. Litera Apostolica, affirmatiuam sententiam docebat in editione facta Lugduni, ex permissione Magistri Sacri Palatii, in loco citato fuerunt apposta in margine hæc verba: *Cautè lege: nam sunt hæc contra auctoritatem Apostolicam, & iurisdictionem Ecclesiasticam.* Et idè hanc secundam opinionem mordicus tenet Filliucius

Sup. hoc in Ref. leg. & infra in Ref. 47. §. Igitur ad medium, sed lege cam per totam, & alias eius tunc ann. & ex Ref. 92. §. Et idè in fine.

Filliucius tom. 1. tract. 16. c. 8. num. 129. & seq. Reginaldus tom. 1. lib. 9. c. 2. n. 338. Azor. part. 1. lib. 5. c. 14. q. 4. Altherius de censuris tom. 1. disp. 15. c. 2. fol. mibi 664. col. 2. Bonacina de leg. disp. 2. q. 20. punct. 1. §. 1. num. 15. Pefantius tract. de immunit. Eccl. disp. 17. num. 3. Duar- dus in Bulla Cœnæ, lib. 2. c. 13. q. 5. Acoſta in Expoſ. Bull. Cruciat. q. 96. per totam. Soula in Expoſ. Bull. Cœn. c. 13. diſp. 76. con. 1. n. 2. 4. & 9. & alij. Et probatur ex verbis Bullæ, ibi: *Capi & retineri faciunt. Et ibi: Qui impediunt, & prohibent ſimpliciter, vel ſine eorum beneplacito, & conſenſu, vel examinari, executioni mandari.* Non tamen negant hi Doctores, litteras Apoſtolicas recognoſci quidem poſſe, & diſcuti, cum dubitatur de earum ſubreptione, aut falſitate, ſed hoc ad Ecclēſiaſticum Iudicem pertinet, & non ad ſæcularem. Hæc igitur cauſa diſcuti debet apud Episcopos, Archiepiscopos, & Nuncios Apoſtolicos, qui ad Provin- cias, & Regna mittuntur; & non apud profanos Magiſtratus, qui iuris, & poteſtatis Ecclēſiaſticae incapaces ſunt. Sed circa præſentem quæſtionem, vide omnino Acoſta, ubi ſuprà.

RESOL. XXXV.

An ſit contra Immunitatem Ecclēſiaſticam recognoſcere, & detinere Bullas Pontificias in Regiis Cancellariis? Ex part. 5. tract. 1. Ref. 12.

§ 1. Inter doctos Iuriſconſultos Hiſpanos (ferax enim ſemper doctorum hominum Hiſpania) nouiſſimè floruit eruditus Ioannes del Caſtillo Sotomaior, qui tom. 7. de Tertius, cap. 41. num. 184. circa præſentem quæſtionem negatiuam ſententiam docet, & nominatim contra me inſurgit, nixus auctoritate aliquorum Canonum, videlicet c. 2. §. 20. & 27. de reſcriptis. cap. ſi motu proprio, de præbend. & cap. ſim. de filiis præbyter in 6.

Quæ hic eſt Ref. antecede- dens, & in alijs eius notat.

2. Sed his non obſtantibus, ego contrariam ſententiam docui in 1. part. tract. 2. ref. 12. Vñ quia, vt dixi aduerſum me acriter colluctatur Sotomaior; idè iterum deſenſionis cauſa affirmatiuam ſententiam ſtabilire cogor. Dico igitur quòd poteſtas recognoſcendi, & examinandi litteras Apoſtolicas, vtum ſint veræ, aut falſæ, ſubreptiæ, aut legitima, eſt purè & merè Ecclēſiaſtica ex ipſo obiecto. Et idè in ſolas perſonas Ecclēſiaſticas cadit, id eſt, in Legatos, Nuncios, Patriarchas, Archiepiscopos, &c. non autem in laicos quoſcumque. Et quemadmodum laici etiam principes non poſſunt ſe intro- mittere vno modo in iudicandis, aut diſponendis alijs rebus Ecclēſiaſticis, bene quidem, diſp. 96. & cap. de- cernimus, de iudicijs, & ſpecialiter in recognoſcendis, aut examinandis ſententijs & cenſuris, ſed illas tenentur ſtatim acceptare, & exequi, & præbere Epi- ſcopis pro illatum executione etiam auxilium brachij ſæcularis, vt patet ex Trident. ſeſſ. 25. cap. 5. de Regul. Ita nec poſſunt ſe introrittere in recognoſcendis literis Apoſtolicis, & cum huiusmodi ſacritatis Ecclēſiaſticae, qua laici ſunt, ſint planè incapaces, ſequitur vt nulla, quamuis longiſſima, præſcriptione poſſint illam præſcribere, cum præſcriptio tribuat ius in ſubiecto capaci, non autem tribuat ipſam capacitate ſi non inuenit.

3. Sed dices, cum cuiſlibet datum ſit ſe defendere & illuſum ſeruare, & Rex ius habeat ex priuilegio à Pontifice conſeſſo, vt nemini externo beneficium aut penſio Ecclēſiaſtica concedatur, illiſque com- pertum ſit hoc ius ſæpe ſubreptitijs literis derogari, iure ipſo naturali videtur illis conſeſſum poſſe hoc damnum, & iniuriam præcauere. Neque contra vo-

Sup. hoc in- fra in Ref. 204. §. 2. ſed lege etiam §. 1. & alias Ref. & §§. eius primæ notat.

luntatem Pontificis videntur procedere, ſed potiùs ſe illi conformare; non enim credendum eſt Ponti- ficem velle ſubreptitijs litteras effectum habere. Et quidem ſi cerè conſtaret de ſubreptione, clarum eſt nullam eſſe obligationem obediendi, nullumque pec- catum committi in impediendo illarum executione Sed quia antequam per Regios Conſiliarios exami- nentur, id non conſtat, licet ſæpe contingat ſubre- ptitijs reperiri, ea de cauſa dubium non leue eſt, an ob deſenſionem proprij iuris Regij Conſiliarij hanc examinationem poſſint præſtare, non enim videtur eſſe locus deſenſioni, niſi priùs conſtet de iniuria. Item vt docet Caſtrus Palau tom. 2. tract. 12. diſp. vn. punct. 8. num. 10. vel illa iniuria eſt notoria ex ſe, vel ſolum ex declaratione Regij Tribunalis, ex ſe noto- ria eſſe non poteſt, nam quoſque literæ non exami- nentur, non poteſt conſtare de earum ſubreptione, & falſitate. Ex declaratione Regij Tribunalis con- ſtare non poteſt, tum quia nemini datum eſt ſibi dicere in cauſa propria; tum, quia illa declaratio eſt ab incompetenti iudice, nempe ſæculari in mate- ria Ecclēſiaſtica; tum, quia ad præmittendam hanc declarationem debebat iam de iniuria conſtare, cum in hac declaratione iuriſdictio Ecclēſiaſtica uſurpetur, ergo, &c.

4. Hinc Pontifex in Bulla Cœnæ omnia maturo iudicio conſiderans, omnèſque præuidens rationes, quæ pro contraria parte facere poſſunt, nihilominus illas omnes exprimens, illiſque non obſtantibus, vt videre eſt in eadem Bulla, maxime ad illa verba, *etiam prætextu violentiæ, ſeu, vt aiunt, ad nos informandos excommunicat omnes, & quacumque perſonas, quæ quocumque prætextu retardauerint in ſuis Cancellariis Bullas Apoſtolicas. Conſirmantur ſupradicta ex ſequenti Pontificio diplomate, quod inuenies apud Azevedum tom. 1. lib. 3. tit. 6. leg. 37.*

5. Alexander Episcopos ſeruis ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Inter curas multipli- ces, quæ nobis ex Apoſtolatus officio incumbere dignoſcuntur, illam liberè amplectimur, per quam animarum periculis, & ſcandalis valeat obuiari provt in Domino conſpicimus ſalubriter expedire. Cum itaque, ſicut chariſſimus in Chriſto filius noſter Ferdinandus Rex, & chariſſima in Chriſto filia noſtra Elizabeth Regina Caſtellæ & Legionis & Aragonum Illuſtres, Nobis nuper per dilectum filium Nobilem virum Didacum Lupi de Haro Militem Regni Galiciae Gubernatorem per eos ad nos pro præſtanda nobis obedientia Oratorem deſtinatum exponi fecerunt, quòd in prædictis Regnis, atq; alijs dominijs, diuerſæ perſonæ litteras fictitias & ſimulatas Indulgentiarum offendere non verentur, animas Chriſti fidelium multipliciter decipientes, & illudentes, vt ſub falſis illuſionibus huiusmodi à Chriſti fidelibus pecunias valeant extorquere. Nos attendentes præmiſſa eſſe mali exempli fomenta, ac volentes provt tenemur, huiusmodi ſcandalis, & periculis obuiare auctoritate Apoſtolica tenore præſentium omnes & ſingulas Indulgentias conſeſſas, & concedendas in poſterum ſuſpēdimus, & ſuſpenſas eſſe decernimus, donec per loci Ordinatium in cuius ciuitate & Diœceſi pro tempore publicabuntur priùs & deinde per Noſtrum, & Sedis Apoſtolicæ prædictæ Nuncium in partibus illis tunc exiſtentem, ac Capellanum maiorem eorumdem Regis & Reginae conſilio exiſtentes per eos ad id deputandos bene & diligenter an ſint veræ literæ Apoſtolicæ, viſæ & inſpectæ fuerint. Quòd ſi compertum fuerit per eos litteras ipſas omni proſus falſitatis carere ſuſpicionem ac veras litteras Apoſtolicas eſſe, tunc liberè per illos ad quos iuxta earumdem litterarum tenorem ſpectat poſſint